

Rol Eerste Kamer

Korte omschrijving

Aan de hand van een werkblad ontdekken leerlingen dat sommige plannen van het kabinet misschien nog wel door de Tweede Kamer komen, maar dat het niet vanzelfsprekend is dat de Eerste Kamer er vervolgens ook mee instemt. De coalitie heeft namelijk net geen meerderheid in de Tweede Kamer, en al helemaal niet in de Eerste Kamer. De leerlingen denken na over de vraag bij welke politieke partij het kabinet het best kan lobbyen voor 4 nieuwe plannen.

Leerdoel

- De leerlingen weten dat de plannen van het kabinet niet altijd uitgevoerd kunnen worden, omdat het parlement er eerst een besluit over moet nemen.
- De leerlingen krijgen gevoel voor de politieke verhoudingen, begrijpen dat het kabinet niet bij alle partijen op steun kan rekenen, en dat politiek een kwestie is van geven en nemen.

Bronnen

Plan 1:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35223_wet_temporiserend_verhoging

Plan 2:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34997_wet_experiment_gesloten

Plan 3:

https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35347_poedwet_aanpak_stikstof

Duur

20 - 30 minuten

Handleiding

1. De koning leest op Prinsjesdag de troonrede voor. Vraag de leerlingen of ze weten wat de koning dan voorleest. Wat staat er in de troonrede? Vertel dat de koning de plannen van het kabinet voorleest. In de miljoenennota staat de financiële onderbouwing van de plannen. Vertel dat de leerlingen in tweetallen een werkblad krijgen. Ze krijgen 15 minuten de tijd om het werkblad in te vullen.
2. Vraag na 15 minuten enkele leerlingen wat ze hebben geleerd van de opdracht.
 - Wie beslissen uiteindelijk over de plannen die zijn gepresenteerd? (antwoord: Tweede en Eerste Kamer)
 - Van welke partijen is de meeste steun te verwachten voor de plannen van het kabinet? (antwoord: de coalitiepartijen).
3. Bespreek de opdracht. U kunt hiervoor het antwoordmodel gebruiken.

Let op: Om vraag 5 te kunnen beantwoorden is het gewenst dat de leerlingen al enige kennis hebben van de standpunten van de politieke partijen.

Werkblad: Rol Eerste Kamer

Het kabinet kan wel willen...

Op Prinsjesdag leest de koning de troonrede voor. Hierin staan alle plannen van het kabinet voor het komende jaar. Ook biedt de minister van Financiën de Tweede Kamer de Miljoenennota aan. Daarin staat de financiële onderbouwing van alle plannen.

Stel, het kabinet wil bezuinigen of meer geld besteden aan een aantal onderwerpen. Zoals je misschien weet, kan het kabinet zijn plannen niet zomaar gaan uitvoeren. Eerst moet er over gestemd worden.

Vraag 1

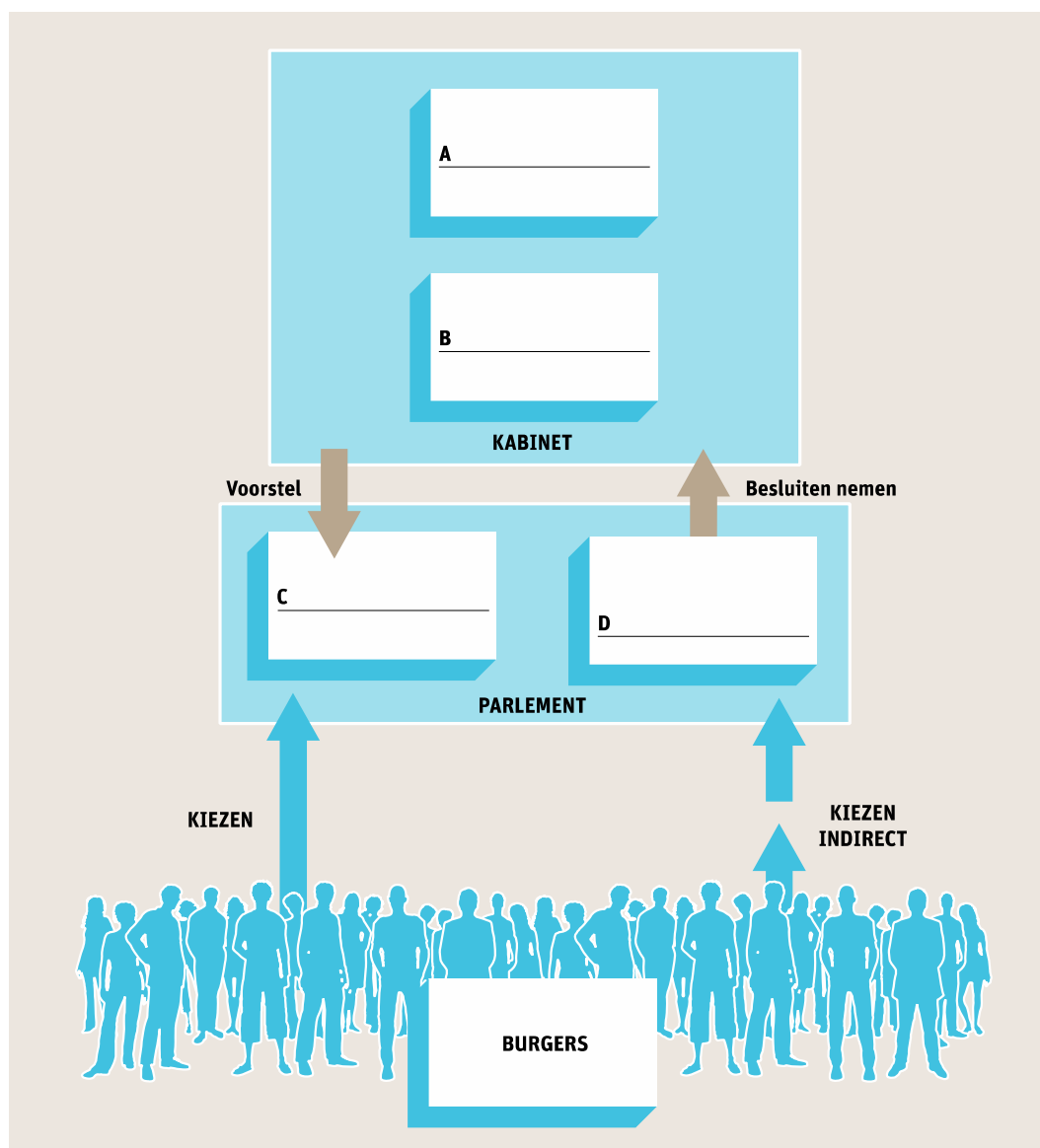
Bekijk onderstaand schema en vul de volgende begrippen op de goede plek in: Eerste Kamer, Tweede Kamer, staatssecretarissen, ministers.

A.

C.

B.

D.

Vraag 2

Wie nemen uiteindelijk de beslissing of een bezuinigingsplan echt wordt uitgevoerd?

&

Vraag 3

Bekijk de zetelverdeling in het parlement:

	Tweede Kamer (zetels)	Eerste Kamer (zetels)
VVD	32	12
PVV	20	5
CDA	19	9
D66	19	7
GroenLinks	14	8
SP	14	4
PvdA	9	6
ChristenUnie	5	4
PvdD	4	3
50Plus	4	2
SGP	3	2
DENK	3	Geen
FvD	2	9
Lid van Kooten-Arissen	1	Geen
Lid Van Haga	1	Geen
Fractie Otten	Geen	3
OPNL (voorheen OSF)	Geen	1
	150	75

Het kabinet bestaat uit de partijen VVD, D66, CDA en ChristenUnie. Hebben deze partijen een meerderheid in de Tweede Kamer?

Ja / nee, toelichting:

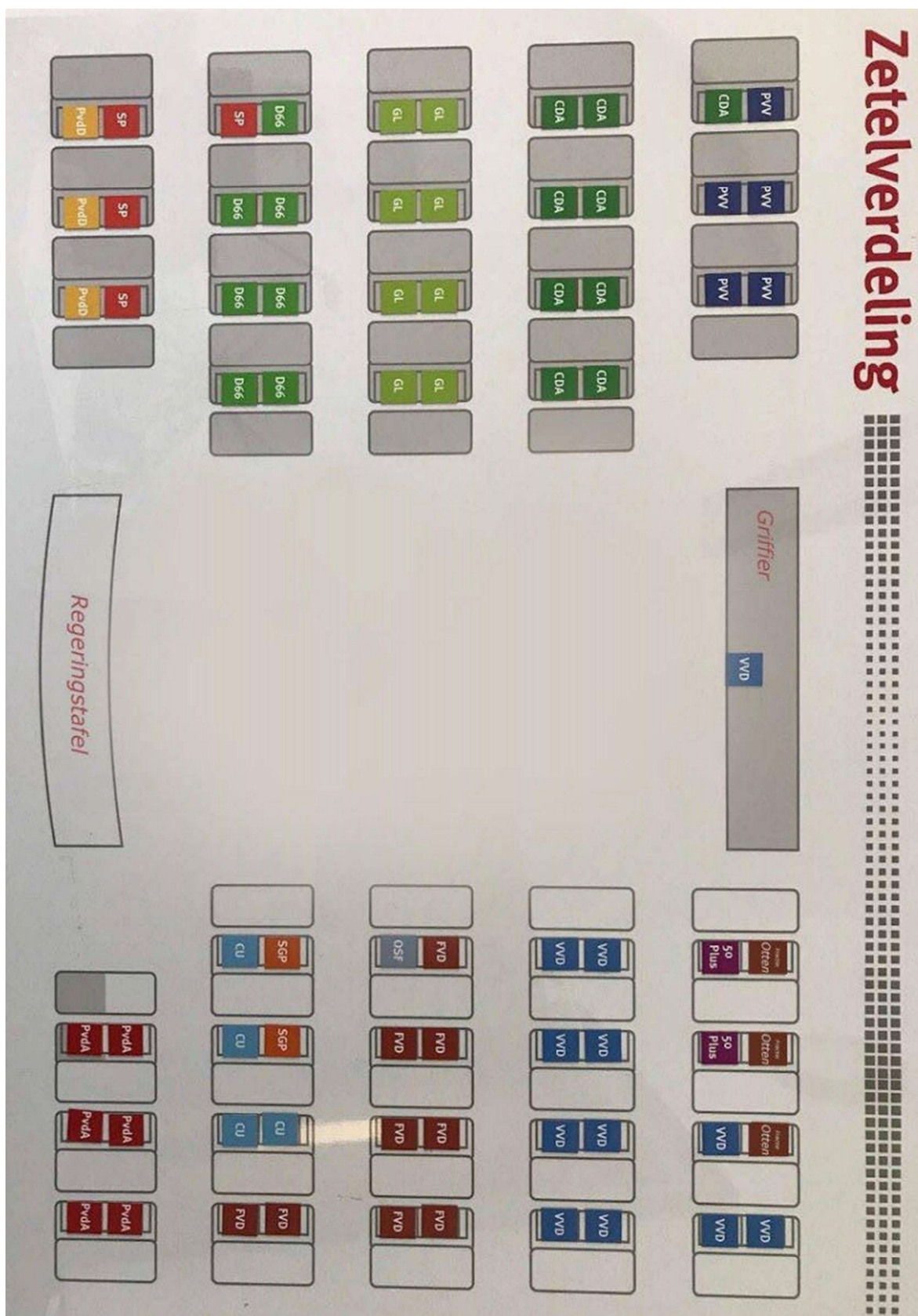
Vraag 4

Het kabinet bestaat uit de partijen VVD, D66, CDA en ChristenUnie. Hebben deze partijen een meerderheid in de Eerste Kamer?

Ja / nee, toelichting:

Vraag 5

Het kabinet wil een aantal plannen doorvoeren. Deze plannen worden niet zomaar door de Tweede Kamer geaccepteerd. En in de Eerste Kamer wordt het nog moeilijker. Bekijk de volgende 4 plannen. Bij welke partijen kan het kabinet volgens jou het best lobbyen om een meerderheid in de Eerste Kamer te krijgen? Je mag gebruikmaken van het internet om partijstandpunten op te zoeken.

Eerste Kamer 2019-2023. Bron: https://www.eerstekamer.nl/wie_zit_waar.

Plan 1. De AOW-leeftijd minder snel verhogen

Het kabinet heeft in overleg met de sociale partners (organisaties die werkgevers en werknemers vertegenwoordigen, bijvoorbeeld vakbonden) afgesproken om de AOW-leeftijd minder snel te verhogen dan eerst was besloten. De AOW-leeftijd komt dan niet al in 2021 op 67 jaar uit, maar pas in 2024.

- a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

Forum voor Democratie

- b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

Forum voor Democratie

- c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Omcirkel deze fractie.

Forum voor Democratie

Plan 2. Experimenteren met gedogen en controleren coffeeshops

Het kabinet wil gaan experimenteren met het gedogen van wiet en het verkopen van op kwaliteit gecontroleerde hennep en hasjesj in een gesloten coffeeshopketen. Dat betekent dat de overheid ook het telen en leveren van koopwaar gaat gedogen en reguleren. Het kabinet wil zo bekijken of het gecontroleerd leveren van koopwaar aan coffeeshops zorgt voor minder criminaliteit.

a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Kies uit één van onderstaande fracties.

Plan 3. Aanpak stikstof

Met de Spoedwet aanpak stikstof wil het kabinet extra maatregelen kunnen nemen voor nog meer herstel van de natuur en om stikstofuitstoot verder terug te brengen, bijvoorbeeld in de veehouderij. Politieke partijen discussiëren over of deze extra maatregelen ver genoeg gaan en sommigen willen meer en strengere maatregelen.

- a. Van welke partij verwacht je steun voor dit plan? Omcirkel deze fractie.

**GROEN
LINKS**

D66

PvdA

- b. Welke partij zou misschien voor het plan kunnen stemmen? Omcirkel deze fractie.

**GROEN
LINKS**

D66

PvdA

- c. Welke partij stemt waarschijnlijk tegen dit plan? Kies uit één van onderstaande fracties.

**GROEN
LINKS**

D66

PvdA

Antwoordmodel: Rol Eerste Kamer

1. A. Ministers, B. Staatssecretarissen, C. Tweede Kamer, D. Eerste Kamer
2. Tweede Kamer & Eerste Kamer
3. Nee, 75 zetels is niet meer dan de helft van 150 zetels.
4. Nee. De coalitiepartijen hebben ook geen meerderheid in de Eerste Kamer. Samen hebben ze 32 zetels. Dat is niet genoeg ($75/2+1=38$).

Plan 1. De AOW: Wet temporisering verhoging AOW

- A. VVD: De VVD is een coalitiepartij. Van een coalitiepartij verwacht je als kabinet meestal wel steun.
- B. SP: De SP komt op voor arbeiders. Deze partij wil niet dat ouderen die lang hebben gewerkt tot hun 67^e jaar moeten doorwerken. Toch wordt de pensioenleeftijd stapsgewijs verhoogd naar 67 jaar. Maar door dit voorstel gaat de verhoging langzamer dan eerst was afgesproken. In dit geval heeft de SP voor gestemd
- C. Forum voor Democratie: In deze kwestie mikt het FvD op oudere kiezers en komt op voor hun belangen. Het FvD wil de AOW-leeftijd niet verlagen en stemt daarom tegen dit kabinetsbeleid. De AOW-leeftijd moet terug naar 65 jaar en daar blijven.

Plan 2. Experimenteren met gedogen en controleren coffeeshops

- A. CDA: Het CDA is een coalitiepartij. Van een coalitiepartij verwacht je als kabinet meestal wel steun.
- B. PVV: De PVV haalt vaak hard uit naar de plannen van het kabinet. Maar de PVV heeft veiligheid en criminaliteitsbestrijding ook hoog op de agenda staan. Wat vindt de PVV in dit geval? In dit geval vindt de PVV dat deze maatregelen niet ver genoeg gaan. Het kabinet zou veel meer moeten doen om de criminaliteit rond coffeeshops te bestrijden. De PVV heeft geen vertrouwen in de resultaten van dit experiment en heeft tegen gestemd.
- C. SGP: De SGP is traditioneel tegen het gedogen en legaliseren van drugs. Wat de SGP betreft geeft dit experiment een verkeerd signaal over drugsgebruik en stemt tegen.

Plan 3. Aanpak stikstof

- A. D66: D66 is een coalitiepartij. Van een coalitiepartij verwacht je als kabinet meestal wel steun.
- B. PvdA: De PvdA is een oppositiepartij met 6 zetels in de Eerste Kamer. De coalitie zal proberen deze partij te overtuigen en voor te stemmen. Zo wordt een meerderheid in de Eerste Kamer gehaald met een oppositiepartij erbij. In dit geval is dat niet gelukt. De PvdA vond de maatregelen niet ver genoeg gaan en stemde tegen.
- C. GroenLinks: GroenLinks is voor herstel van de natuur. Maar ook GroenLinks vond deze maatregelen niet ver genoeg gaan en stemde tegen.